Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2024

№ 2

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Google Scholar

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 598 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 29-fevralda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Ilm-fanga baxshida umr 8
Baxtiyor Islamov

Kichik biznesni rivojlantirishda "yashil" iqtisodiyotni keng tatbiq qilishning ahamiyati 10
Gulnora Abdurahmonova Kalandarovna, Sanjar Baxodirovich G'oipnazarov

Brand Capital as a Determinant of Institutional Prestige and Student Choice in the Higher Education System 16
Zufarova Nozima Gulamiddinovna

Inson va atrof-muhit dialektikasi: nomutanosiblik ko'rsatkichlari va ekologik muammolar 24
Butaboyev Maxammadjon Tuychiyevich, Maxmudov Nosir Maxmudovich

Yashil budjetlashtirish va uni O'zbekistonda joriy etish istiqbollari 30
Meyliev Obid Raxmatullayevich, Gofurova Kamola Xayrulla qizi

Iqtisodiyotda ta'lim va fan integratsiyasining asosiy yo'nalishlari 35
Yormatov Ilmidin Toshmatovich

Transport vositalari va yo'llar turizm transport infratuzilmasini rivojlantirishning muhim omilidir 39
Agzamov Shaxboz Akmalovich

Bank xizmatlarini raqamlashtirish orqali samaradorligini oshirish 44
A. X. Salamov

Biznes-reja baliqchilik xo'jaligi rivojlanishi uchun asos sifatida 48
Dosmuratova Shaxista Kengashovna

Mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligi va uning lizing munosabatlari rivojlanishi bilan bog'liqligi 55
Axmediyeva Aliya Toxtarovna

Turizmni rivojlantirish imkoniyatlari 63
Ziyadullayev Ilhom Narkabilovich

Tijorat banklari depozit operatsiyalari samaradorligini oshirish muammolari va ularni bartaraf etish yo'llari....67
Shamsiyev Nodir Muratovich

Hududlarni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning samaradorligini oshirish masalalari....72
Shagazatov Oybek bahodirovich

Hududlar biznes muhitini rivojlantirish va samarali boshqarish yo'nalishlari 76
Davlatov Sanjar Abdimannonovich

Ijtimoiy rivojlanish xulq-atvor paradigmasida yoshlarning tadbirkorlik faoliyatini tartibga solishning nazariy asoslari 80
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich

Korxonalar innovatsion faoliyatida raqamli transformatsiyaning muhim yo'nalishlari 84
Yuldasheva Kamola Miraliyevna

O'zbekistonda agroturizmni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmini takomillashtirish (Buxoro viloyati misolida) 89
Yoriyeva Farangiz Murodillayevna

Innovatsion tadbirkorlik muhitini kompleks baholashda xalqaro tashkilotlar tajribasi....94
Nazarova Umida Avazovna

Turizm faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish samaradorligini oshirishning ayrim usullari....98
Mirzaxodjayev Alisher Botirovich

Globallashuv sharoitida transchegaraviy suv resurslardan samarali foydalanishni boshqirish 103
Mirzayev Musurmon Umidullayevich

Surxondaro viloyati iqtisodiyotida kichik biznes va tadbirkorlikning o'rni va ahamiyati....108
Fayziyeva Aziza Azamat qizi

Ta'lim muassasalarida xarajatlarni moliyaviy nazorat etishning samaradorligi tahlili....113
Eshonqulov Davlatjon Rajabboyevich

Ta'minot zanjirini boshqarishda transport logistikasi usullarini takomillashtirish....119
Zoxidova Nazokat Berdimurot qizi

Blokcheyn texnologiyasida xavfsizlik masalalari 123
Mamadiyarov Zokir Toshtemirovich

Развитие цифровой трансформации банковского сектора Республики Узбекистан 129
Абдурахманова Матлуба Махамадаминовна

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Asosiy fondlarni hisoblash va baholash usullarini takomillashtirish istiqbollari.....135
Rixsimbayev Odiljon Qobiljonovich

Marketingda tovar harakati tizimini optimallashtirish va modellashtirish.....141
Sherzod Xolmurodovich Pardayev, Kamola Abdujabborovna Pardayeva

Iqtisodiy rivojlanish uchun strategik taqsimlash strategiyalari:
Investitsion Fond Portfellarning qiyosiy tahlili.....148
Sultonboeva Munira bahodirovna

Soliq munosabatlarining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati: ilmiy-nazariy qarashlar.....154
Axrorov Zarif Oripovich, Saidmurodov Feruz Sodiqjon o'g'li

Взаимосвязь инвестиционной стратегии с оценкой эффективности инвестиционного проекта.....159
С. С. Алиева, А. Назаров

Erkin iqtisodiy zonalarning faoliyati va boshqaruv mexanizmini takomillashtirish.....167
Sheraliyeva Saida Azatovna

Xizmat safari xarajatlari hisobining huquqiy asoslari.....170
Ergashev Sarvar Xudoynazarovich

Инклюзивное образование и его особенности.....175
Зайнутдинова Умида Джалоловна

Jismoniy shaxslarning mol-mulk va yer soliqlarini hisoblash va undirish samaradorligini oshirish yo'llari.....179
Qurbonov Muxiddin Abdullayevich

Mamlakatda soliq qarzdorligi vujudga kelishining asosiy sabablari va ularni qisqartirish yo'llari.....184
Hakimov Ulug'bek Furqat o'g'li

Mulk qiymatini baholash tushunchasi, baholash obyektlari, baholanadigan qiymat turlari.....188
Izbosarov Boburjon Bahriddinovich, Yoqubboyev Ilhomjon G'ulomjon o'g'li

O'zbekistonda sug'urta xizmatlarining zamonaviy transformatsiyasi.....193
G. Adilova

Biznes subyektlarida samaradorlik masalalarini o'yinlar nazariyasi usuli bilan baholash.....197
Mardiyev Nurali

Yengil sanoatda "lean production" konsepsiyasini tatbiq etishning amaliy jihatlari.....203
Yaxyayeva Inobat Karimovna

Soliq salohiyatini baholash usullari va ularning tadbirkorlik subyektlari faoliyatiga ta'siri tahlili.....207
Borotov Sharofiddin Jumaqul o'g'li

Ko'chmas mulk bozorini baholashning institutsional asoslari.....213
Ishonqulov Nizamjon Fayzullayevich

Raqamli iqtisodiyot sharoitida turizm xizmatlarini rivojlantirishning asosiy yo'nalishlari.....221
Amriyeva Shaxzoda Shuxratovna

O'zbekistonning bank-moliya tizimi hamda unda Islom moliyasi
instrumentlarini jalb etishdagi joriy tendensiyalar.....226
Eshimov Alisher Dusmurodovich

Tashqi savdoda notarif usullarni qo'llashning iqtisodiy oqibatlarini aniqlash
metodologiyasi (rivojlangan davlatlar tajribasi).....234
Norqobilov Akobir Iso o'g'li

Reklama xizmatlari va uning subyektlar samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlari.....240
Rabbimov Elbek Abdulloyevich

Ijtimoiy siyosatni amalga oshirishda sog'liqni saqlash tizimini moliyalashtirish asoslari.....245
Imonqulov Nuriddin Qo'shmon o'g'li

Tijorat banklari biznes ekotizimini rivojlantirishning nazariy asoslari.....250
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li

Majburiy tibbiy sug'urtaning vujudga kelishi va o'ziga xos xususiyatlari.....256
Kenjayev Soxib Sayfiyevich

O'zbekiston Respublikasida zamonaviy soliq ma'murchiligini joriy etish orqali budjet-soliq siyosati
samaradorligini yanada oshirish.....260
Yuldasheva Shaxnoza Xojiakbar qizi

Jahon iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida derivativlar bozorining roli.....266
Shokirov Mirkamol Mirolim o'g'li

Boshqaruv hisobida mas'uliyat markazlarini tashkil etish masalalari.....274
Sobirov Otabek Olimjonovich

Davlat moliyasini boshqarishda moliyaviy nazorat usullaridan samarali foydalanish yo'llari 277
Kultayev Farxod Shavkatovich

Tijorat banklari foydasi va rentabillik ko'rsatkichlariga ta'sir etuvchi omillar tahlilini takomillashtirish 281
Normo'minov Temurbek Sheraliyevich

O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari aktivlar sifatini oshirish yo'llari 284
To'ychiyev Otabek Shamshiyevich

Venchur kapitalining mohiyati va O'zbekistonda venchur tizimini rivojlantirishning institutsional asoslari 288
Tadjibayeva Nigora Gulomjonovna

Innovatsiyalar: zamonaviy iqtisodiyot uchun innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarurati 293
Malikova Dilrabo Muminovna, Tursunov Jahongir Ulug'bek o'g'li

Budjet daromadlarining shakllanishida egri soliqlarning ta'sirini ko'p omilli ekonometrik modellashtirishda tahlil qilish 297
Abdunazarova Shahnoza Norqo'chqor qizi

Aksiyadorlik jamiyatlarida investitsion jozibadorlikni oshirish yo'llari 302
Abdullayev Boburjon Akbaralievich

Barcha tadbirkorlik subyektlariga teng raqobat sharoitini yaratishda soliq imtiyozlarining o'rni 306
Akbarov Akmalxon Akrom o'g'li

Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish 310
Mirzayeva Nargiza Batirovna

Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv 314
O. U. Shomurodov, A. A. Suyarov, Z. U. Uroqov, J. S. Urazov, A. T. Ablahatov

Ways to Use the Experience of Foreign Countries in Creating a Beneficial Business Environment for Entrepreneurship And Improving Taxation 319
Mukhlisa Ikramova

Aholi turmush darajasini oshirishda moliyaviy savodxonlikning o'rni va iqtisodiy rivojlanishga ta'siri 325
Yusupov Muhammadali Soxib o'g'li, J.D. Xojiyev

Temir yo'l sanoat korxonalarida ijtimoiy-mehnat munosabatlarini boshqarish bo'yicha xorijiy tajriba 329
Kadirova Sharofat Amonovna

Механизм внедрения аутсорсинговой деятельности в АО "Ўзтемирйўлйўловчи" 332
Н. Э. Кахарова

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni yanada rivojlantirish investitsiyalarni jalb qilishda xorijiy mamlakatlar tajribasi 337
Sharipov Bobur Anvar o'g'li

"STEKLOPLASTIK" MJCHning bozordagi strategik holatini tahlil qilish 342
Musyeva Shoira Azimovna

Agrar sektorda ekologik toza mahsulotlarni ishlab chiqarishning nazariy masalalari 348
M. Sh. Nazarova, Z. S. Kazakova

Methodological Foundations of Bank Lending and Classification of Factors Affecting the Features of Obtaining Loans 353
Raxmanova Laylo bahodirovna, A. Karimova

Agrosanoat klasterlarda tovar-moddiy zaxiralar samaradorligiini KPI orqali baholash uslubiyati 357
Toshpo'latov Azizbek Shermuxamadovich

Faol tadbirkorlar faoliyatida kambag'al oilalarni iqtisodiy-ijtimoiy holatini yaxshilash imkoniyatlari 362
Salamov Ibrohim, Nazarova Maryam Sharifovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna, Jonibekov Faxriddin Beknazarovich, Kudratov Rizo Turdibayevich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xamdamova Nasiba Ablakulovna, Xudayberdiyeva Ma'rifat Umarovna

Xo'jalik yurituvchi subyektlar strategiyasi tahlilining o'ziga xos xususiyatlari 369
Tursunova Shaxnoza Farxod qizi

Процессы цифровизации АО "Hududgazta'minot" 373
Хусанов Кахрамон Нишонович

O'zbekistonda aholi turmush darajasini oshirish yo'llari 378
Abdullayeva Madina Kamilovna, Eldorbekov G'ofurbek Iskandarbek o'g'li

Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik subyektlari uchun kredit tizimini takomillashtirish mexanizmi 381
Bobayev Isroiljon Abdinabiyevich

Mamlakatga jalb qilingan xorijiy kapitalning tovarlar va xizmatlar importi salohiyatiga ta'sirini ekonometrik modellar bilan baholash 386
Saydullayev Azamat Jo'raqul o'g'li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

O‘zbekistonda bank xizmatlari raqobatbardoshligini baholash mazmuni va o‘ziga xos xususiyatlari 394
Sh. Madraimov

Kapital bozorida sug‘urta kompaniyalar institutsional investor sifatida 397
Xasanova Lola Mamasharifovna

Yangi O‘zbekiston strategiyasida institutsional islohotlarni yanada chuqurlashtirish va ko‘p funksiyali raqamlashtirishning ilmiy asoslari 400
B. B. Berkinov

O‘zbekiston Respublikasi tijorat banklari orqali jinoiy yo‘l bilan olingan daromadlarni legallashtirish mexanizmlari 409
G‘afurov Umidjon Bahodir o‘g‘li

Rivojlangan mamlakatlarda keksa fuqarolarning bandligini oshirish kam ta’minlangan aholi qatlamini qo‘llab-quvvatlash usuli sifatida (Yaponiya tajribasi misolida) 413
Karimov Bekzodjon Ilxomovich

Tashqi savdoni oshirishda boj-tarif siyosatini takomillashtirish mexanizmlari 420
Pardayev Ilhomjon G‘ulomjon o‘g‘li

Финансы или корпоративные финансы 426
Уринов Бобур Насиллоевич

In Ensuring Economic Development in the Country Green Economy and its Features 432
Akhunova Shakhistakhon Nomonjanovna, Abdusattorova Mokhirabonu Abdugoppor kizi

Tijorat banklarining investitsiya faoliyatini rivojlantirish yo‘nalishlari 437
Jo‘rayev O‘ktam Panji o‘g‘li

Сокращение уровня бедности в Узбекистане 443
Амирджанова Ситора Суннат кизи

Paxtachilik sohasida ishlab chiqarish jarayonlari samaradorligini oshirishning innovatsion yechimlari va uning foydaga ta’sirini baholash 448
S. B. Inoyatov

Tijorat banklarida muammoli kreditlar bilan ishlash amaliyotidagi muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari 453
Maxmudov Rahimjon Hamid o‘g‘li

Mahalliy budjet daromadlarining nazariy va ilmiy asoslari 460
Ollokulova Feruza Mansurovna

Kambag‘allikni qisqartirish – aholi turmush farovonligini ta’minlashning muhim omili 463
Usmanov Baxodir Baxtiyorovich

Raqamli marketingni rivojlantirish zaruriyati 469
Xalmuxamedova Zeboxon Babaxanovna

Tijorat banklari o‘rtasidagi raqobatni rivojlantirish orqali fond bozorida aksiyalar narxini barqarorligini ta’minlash istiqbollari 473
M. Yuldosheva

Konchilik sanoati korxonalarida innovatsion faoliyatni rivojlantirish mexanizmlarining ilmiy-nazariy asoslari 480
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna

O‘zbekistonda banklar moliyaviy xizmatlari va ular sifatining amaldagi holati tahlili 487
Mirzayev Mirza Abdullayevich

Oliy ta’lim muassasalarining iqtisodiy samaradorlikning raqobatbardoshligini instituttsional tahlil qilish mexanizmi 492
Saydullayeva Saodat Abdumajidovna

Integrasiya sharoitida to‘qimachilik sanoatining rivojlanishi 499
Ziyayeva Muhtasar Mansurdjanovna

Auditorlik tekshiruvini tashkil etish va o‘tkazish jarayonlarini takomillashtirish 503
Karamatova Noiba Husnitdinovna

Davlatning iqtisodiy xavfsizligini ta’minlashning nazariy jihatlari 510
Mamatov Mamajan Axmadjonovich

Экономическое сознание и экономическое мышление: теоретический анализ 517
Пардаев Мамаюнус Каршибаевич, Мухаммедов Мурод Мухаммедович

O‘zbekiston respublikasi tijorat banklari tomonidan qurilish korxonalarini kreditlashni takomillashtirish yo‘llari 522
Sultanov Baxram Begdullayevich

Роль искусственного интеллекта в современных технологиях медиаобразования в высших учебных заведениях 526
Самигова Гуландом Абдужаббаровна

Talabalarga moliyaviy yordam dasturlari va ularning ta'lim sifatiga ta'siri 534
Mirzayeva Muhlisa Ubaydullo qizi

Mintaqaviy investitsion jozibadorlik va investitsion siyosat: nazariy talqin 539
Muminov Akmal Tulkunovich

Mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida oliy ta'lim tizimining ta'siri 543
Nasimov Adiz Azamat o'g'li, Baxtiyorova Jasmina Jasurovna, Axrorov Zarif Oripovich

Respublikada fermer xo'jaliklarga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish va agroxizmatlar bozorini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash imkoniyatlari 548
Shukurov Ilxom Safarboyevich

Turli mamlakatlarda oliy ta'limni moliyalashtirish yo'llari 555
Umarova Moxigul Maxmayunus qizi

Dehqonchilikni innovatsion asosda rivojlantirishning xorijiy tajribasi 560
Yuldashev G'iyos Turabekovich

Tijorat bank xizmat turlarini islomiy bank xizmatlari orqali rivojlantirish istiqbollari 564
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna

Qishloq xo'jaligi mahsulotini baholash va hisobga olishning uslubiy jihatlarini takomillashtirish 570
Boltayev Abror Sayitmuradovich

Секреты интересного урока в начальной школе 577
Гараева Олеся Владимировна

Iqtisodiyotni barqaror rivojlanishda yashil iqtisodiyotning o'rni 580
Ibragimova Gulchehra Toxirovna

Mahsulot va xizmatlarni raqamli transformatsiyasini amalga oshirish algoritmi 584
Kucharov Abrorjon Sobirjanovich, Bobojonov Azizjon Babaxanovich, Abdurakhmonov Abdumalik Abdurashidovich

O'zbekiston Respublikasining soliq tizimi mamlakatda yashirin iqtisodiyot ulushini qisqartirish vositasi sifatida 591
Nabiyev Feruz Nurmurodovich

MARKETINGDA TOVAR HARAKATI TIZIMINI OPTIMALLASHTIRISH VA MODELLASHTIRISH

Sherzod Xolmurodovich Pardayev
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali “Yashil iqtisodiyot va barqaror biznes” dotsenti v.b.

Kamola Abdujabborovna Pardayeva
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali “Yashil iqtisodiyot va barqaror biznes” assistenti

Annotatsiya: Maqolada marketing-logistik jarayonlarni takomillashtirish borasida tovarlar harakatini optimallashtirish va modellashtirishning nazariy va amaliy masalalari yoritilgan. Shu bilan birga maqolada ilg‘or provayderlik tajribasiga ega logistik kompaniyalar tajribasiga asoslalanib, tovar harakatining samarali tuzilmasini loyihalashtirish maqsadida mahsulotlarni saqlash omborlarida klaster tahlilini qo‘llash asosida ushbu jarayonni optimallashtirishning 3PL va 4PL logistik provayderlar tizimini modellashtirish algoritmi ishlab chiqilgan va xulosalar shakllantirilgan.

Kalit so‘zlar: tovarlar harakati, logistik xizmat, logistik markazlar, logistika tizimida xorijiy tahlillar, 3 PL va 4 PL.

Abstract: The article describes theoretical and practical issues of optimization and modeling of the movement of goods to improve marketing and logistics processes. At the same time, in order to design an effective structure of product distribution based on the experience of logistics companies with advanced experience of providers, in the article, based on the use of cluster analysis in product storage warehouses, an algorithm for modeling the system of 3PL and 4PL logistics providers was developed to optimize this process and conclusions were drawn.

Key words: movement of goods, logistics service, logistics centers, foreign analysis in the logistics system, 3 PL and 4 PL.

Аннотация: В статье описаны теоретические и практические вопросы оптимизации и моделирования движения товаров для совершенствования маркетингово-логистических процессов. При этом в целях проектирования эффективной структуры товародвижения на основе опыта логистических компаний с передовым опытом провайдеров в статье на основе применения кластерного анализа на складах хранения продукции разработан алгоритм моделирования системы 3PL и 4PL логистических провайдеров для оптимизации этого процесса и сделаны выводы.

Ключевые слова: движение товаров, логистический сервис, логистические центры, зарубежный анализ в логистической системе, 3 PL и 4 PL.

KIRISH

Tovar harakatini tashkil etish va boshqarish masalalariga bag‘ishlangan zamonaviy ilmiy tadqiqotlarga ko‘ra, ilmiy yondashuvlarning aksariyati taqsimot zanjirini takomillashtirish, uning qiymat yaratish imkoniyatini yanada oshirish, tovar harakati bilan bog‘liq muammolarni hal etishga qaratilgan. Ayniqsa, bugungi kunda tovar harakati tizimida logistik xizmat turlarining kengayib borayotganligi ham bir pog‘onali logistik tizim 1PL dan 3PL yoki 4PL logistik provayderlik tizimlariga o‘tishni taqozo etadi. Bunday logistik xizmatlarga tovarlarni

tashish, saqlash, qayta yuklash, ombor hisobini yuritish, tovarlarni qadoqlash va yetkazib berish va qaytarilgan tovarlarni qayta ishlash kabilar kiradi. 3PL logistik provayderi – xizmatlar provayderi bilan agregatsiyalashgan, mijozlarga bir nechta logistik xizmatlarni taqdim etuvchi firma sifatida tushuniladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR TAHLILI

Hozirgi kunda logistik optimallashtirishning ilmiy va amaliy vazifalari, logistik tizimlarni samarali boshqarishni tadqiq qilish masalalariga xorijiy olimlarning ilmiy ishlarida katta e'tibor qaratilmoqda. Xususan, C.J. Langley mahsulotni ishlab chiqarish linyasidan tortib xaridorga samarali harakatlantirish bilan bog'liq faoliyatning keng diapazonini tadqiq etgan. Ilk bor fan olamiga "Supply Chain Management" (yetkazib berish zanjirlarini boshqarish) atamasi kiritilgan.

D.J. Bowersox, D.D. Closs, O.K. Hedfeich va K. Oliverlar menejmentning integral instrumenti sifatida biznes-logistika konsepsiyasini, shuningdek, taqsimlash kanallarida marketing va logistikaning funksiyalarida sezilarli prinsipial farqlar bo'lishini S. Djeyms, F. Donald, D. Vud va boshqalar xalqaro logistika nazariyasi va amaliyotining zamonaviy masalalarini, logistik tizimlarni tahlil qilish, nazorat qilish va integratsiyalash masalalarini tadqiq etganlar.

MDH mamlakatlarida logistik transport tizimlarini boshqarish muammolarini tadqiq etish masalasi V.V. Dibskaya, Ye.I. Zaysev, A.A. Ivanov, L.B. Mirotin, S.N. Naglovskiy, Yu.M. Nerush, V.I. Sergeyev, A.N. Sterlingova, M.S. Fishelson, Yu.A. Xegay kabi olimlar tomonidan amalga oshirilgan.

Ularning ilmiy ishlarida asosiy e'tibor logistika evolyutsiyasi, operatsion logistik faoliyatni optimallashtirish, yetkazib berishlar zanjirlarini boshqarishda logistik faoliyat asosida yechimlarga integratsiyalash va muvofiqlashtirish, yetkazib berish zanjirlariga moslashish, yetkazib berish zanjirlarida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llash, avtomobil transporti tizimini innovatsion rivojlantirish, xalqaro transport yo'laklarida avtomobil transportini boshqarishning logistik jihatlariga qaratilgan.

Mamlakatimizda yuklar tashishni takomillashtirish bilan bog'liq muammolar A.M. Bagdasarov, Sh.A. Butayev, M.A. Ikramov, B.I. Kamildjanov, Ya.K. Karriyeva, M.S. Kasimova, G.M. Kasimov, B.Yu. Xodiyev, G.A. Samatov kabi olimlarning ishlarida yoritilgan. Ularning ilmiy ishlarida logistik boshqarishning nazariy va uslubiy jihatlariga asosiy e'tibor qaratilgan. Yosh olimamiz E.A. Kamalova tadqiqotimizga yaqin jarayonda ilmiy izlanish olib borib, ilmiy ishida yetkazib berish zanjirlarini boshqarishning logistik autsorsingi, tashishlarning terminal tizimlari, samarali boshqarishni tahlil va sintez qilish zanjirlarida avtomobil transporti tizimining axborot-ma'lumot bazalarini yetarli darajada tadqiq qilgan. Ushbu maqolamiz, asosan tovar harakatining samarali tuzilmasini loyihalashtirish va optimallashtirishning 3PL va 4PL logistik provayderlar tizimini modellashtirish algoritmini ishlab chiqishga qaratildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Logistik provayderlarni loyihalash va qo'llash bo'yicha ilg'or kompaniyalar tajribasiga asoslangan holda 3PL provayderlarini quyidagi 4 toifaga ajratishimiz mumkin:

- **An'anaviy 3PL provayderi.** Bu 3PL provayderining eng oddiy shakli sifatida tovarlarni tashib keltirish (eksport qilish), qadoqlash, saqlash va tarqatish kabi xizmatlarni taqdim etadi.
- **Xizmat ko'rsatuvchi 3PL provayder.** O'z mijozlariga tranzitdagi tovarlarni kuzatish (treking), qayta yuklash, maxsus qadoqlash, yuk xavfsizligi xizmati kabi qo'shimcha qiymatli logistik xizmatlarni taqdim etadi.
- **Moslashuvchi 3PL provayder.** Mijozning talabiga ko'ra logistik jarayonlarni to'liq nazorat ostiga olgan holda mijozning tovar harakati bilan bog'liq barcha buyurtmalarini amalga oshiradi, lekin yangi xizmatlar yaratmaydi. Ushbu turdagi provayderlarning mijozlar bazasi, odatda, sezilarli darajada kam bo'ladi.
- **Mijoz biznesini rivojlantiruvchi provayder:** mijozlar bilan aloqalarning to'liq integratsiyalashuvi asosida barcha logistik funksiyalarini o'z zimmasiga oladi.

Jahon tajribasiga ko'ra, logistik provayderlar turli darajadagi logistik xizmatlarga ehtiyoji yuqori bo'lgan mijozlar bilan ishlaydi, ammo ular har doim ham 3PL va 4PL logistik darajalariga erisha olmaydi. O'zbekiston amaliyotida biz, asosan, 2PL operatori (yuk tashuvchi avtomobillar va tovar omborlarlari tizimi), 3PL operatori (xalqaro darajada tovarlar, turli pochta jo'natmalari va yuklarni yetkazib berish) xizmatidan foydalangan holda 4PL provayder sifatida faoliyat yuritadigan xalqaro transport va logistika kompaniyalarini, ularning konsalting bo'limlarini tashkil qilish maqsadga muvofiq.

O'zbekiston amaliyotiga 3PL va 4PL darajali logistik provayder xizmatlari bozorga endigina kirib kelayotganini hisobga olsak, hozirgi vaqtda matematik modellashtirishda mavjud logistik va transport kompaniyalari va birinchi navbatda yuk tashish xizmatlari konyunkturasiga alohida e'tibor qaratishimiz zarur.

Bugungi kunda elektron savdoning kengayib borayotganligi, yetarli darajadagi yuk tashish mashinalari va ombor tizimini o'zida birlashtirgan 2PL provayderlari juda kam, ularning aksariyati ushbu modelda o'zaro logistik agregatorlar orqali bog'lanadi. Bunday tovar harakatini optimallashtirishning 3PL va 4PL logistika xizmatlariga talab ortib boradi.

Olib borilgan tadqiqotlar natijasida tovar harakatining samarali tuzilmasini loyihalashtirish maqsadida mahsulotlarni saqlash omborlarida klaster tahlilini qo'llash asosida ushbu jarayonni optimallashtirishning 3PL va 4PL logistik provayderlar tizimini modellashtirish algoritmi ishlab chiqilgan.

Ushbu algoritm quyidagi 9 bosqichdan iborat:

- **Birinchi bosqich.** Ushbu bosqichda ekspert baholash asosida 3PL va 4PL darajali X xizmatning [$X_1 \dots X_p$] potensial mijozlari bazasi shakllantiriladi. Ushbu potensial mijozlarning aksariyati 2PL provayderlik xizmatidan foydalanuvchi ta'minotchilar, transport korxonalari yoki sohada tadbirkorlik faoliyati bilan shug'ullanuvchi jismoniy shaxslar bo'lishi ham mumkin.
- **Ikkinchi bosqich.** Bunda Xi indeksi mijozning faoliyati to'g'risida taqdim etilgan ma'lumotlarga asoslanib, ushbu mijozning 3PL va 4PL darajadagi logistik xizmatlarga ehtiyoji aniqlanadi. Buning uchun X_p mijozga M_i = [m_{i1}, ...m_{iki}] xizmatlar taqdim etiladi. Ushbu toifadagi mijozlar amalda 3PL va 4PL darajadagi transport korxonasi, internet-do'kon, elektron savdo maydonchasi ham bo'lishi mumkin, ammo hozirda X mijozining o'zi tomonidan ishlab chiqariladi, shuningdek, ushbu xizmatlardan iborat P_i = [p_i,..., p_{il}] ro'yxati. transport kompaniyasi allaqachon X_i mijoziga taqdim etadi.

X ga qarab, bu ro'yxatlar turli o'lcham va tarkibga ega bo'lishi mumkin. Misol uchun, agar X fermer xo'jaligi yoki jismoniy shaxs sifatidagi tadbirkor bo'lsa, unda uning logistika ehtiyojlari nisbatan sodda va biz M va P_i ro'yxatlari shunchaki bo'sh to'plamlar ekanligini tushunamiz. Biz bunday kompaniyani shunchaki ro'yxatdan chiqarib tashlashimiz mumkin.

Agar faraz qilinayotgan X yirik onlayn-do'kon bo'lsa, unda ko'rsatiladigan xizmatlar ro'yxati juda katta bo'lganligi bois tovarlarni faqat mijozning omborlariga yetkazib berish yetarli bo'lishi mumkin. Ushbu misolda, P_2 = {mijozning omborlariga yetkazib berish va M_2 = {yuk tarkibini omborga va saqlashga tushirish, tovarlarni maxsus qadoqlash bilan qayta qadoqlash, X_2 – mijozning qayta ishlangan va qadoqlangan tovarlarini yetkazib berish}.

- **Uchinchi bosqich.** Ushbu bosqichda oldingi bosqichda qamrab olinmagan har bir X mijoz uchun chegaralari M_i va P_i ro'yxat elementlariga mos keluvchi to'liq harakat grafigi tuziladi, shuningdek, mijoz va logistik xizmat ko'rsatuvchi korxonaning asosiy faoliyatiga qo'shimcha ravishda X_2 va T chegaraviy nuqtalariga mos kelishi ta'minlanadi.

Bundan tashqari, ekspert baholash asosida har bir chegaraviy nuqtaga 5 ballik shkalada qiymat belgilanadi. Ushbu qiymatlar tovar harakati grafigining tegishli nuqtalari orasidagi bog'liqlik darajasini baholashga xizmat qiladi. Ya'ni, Laykert shkalasi bo'yicha 1 eng kuchli munosabatlarga, 5-eng zaifga munosabatga to'g'ri keladi[1]. Ushbu qiymat bir vaqtning o'zida grafik uchlari orasidagi masofani ham anglatib, har qanday chegaraviy nuqtadan o'zigacha bo'lgan masofa 0 ga teng deb hisoblaymiz.

1-jadval: Logistik xizmatlar o'rtasidagi munosabatlarni tavsiflovchi grafikning chegaraviy nuqtalarini belgilash

Grafik cho'qqi belgisi	Tegishli logistika xizmat turlari
p_{21}	X_2 yuk bilan mijozning omborlariga yetkazib berish
m_{21}	Yukni omborga va saqlashga tushirish
m_{22}	X_2 mijozning logotipi bilan maxsus qadoqdagi tovarlarni qayta qadoqlash
m_{23}	Mijozga qayta qadoqlangan tovarlarni yetkazib berish
X_2	X_2 mijozning asosiy faoliyat turi
T	Transport kompaniyasining asosiy faoliyat turi

Faraz qilaylik, ushbu misolda ekspert baholariga asoslanib, 2-jadvalda ko'rsatilgan o'zaro bog'lanish darajasiga mos keluvchi chegaraviy nuqtalar orasidagi masofalarning qiymatlari tanlab olingan.

2-jadval: Logistik xizmatlar o'rtasidagi munosabatlar darajasini ifodalovchi grafik chegaraviy nuqtalari orasidagi masofalar

	p_{21}	m_{21}	m_{22}	m_{23}	X_2	T
p_{21}	0	1	2	4	5	1
m_{21}	1	0	1	4	5	3
m_{22}	2	1	0	3	3	5
m_{23}	4	4	3	0	1	5
X_2	5	5	3	1	0	5
T	1	3	5	5	5	0

1 K.M.Ibodov. Marketing tadqiqotlari. O'quv qo'llanma. T:, "IQTISOD-MOLIYA" nashriyoti, 2022-y. 260 b. 172 bet.

Olingan chegaraviy nuqtalar o‘rtasidagi masofani grafik shaklda ifodalasak, quyidagi natijaga ega bo‘lamiz (1-rasm).

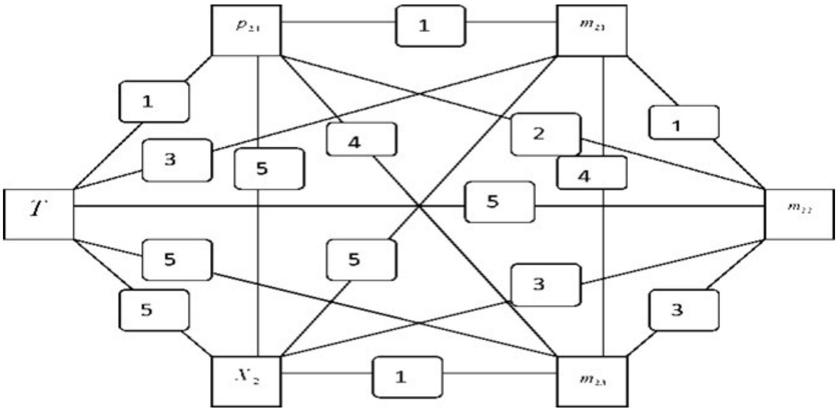

1-rasm: Logistik xizmatlari o‘rtasidagi munosabatlar darajasini ifodalovchi grafik[2]

- **To‘rtinchi bosqich.** Ushbu bosqichda 1-rasmdagi grafikning chegaraviy nuqtalari to‘plami metrik bo‘shliq sifatida ko‘rib chiqiladi va grafik chegarasidagi raqamli belgi bilan belgilangan yaqinlik mezoni asosida klaster tahlilidan foydalangan holda ikki qismga bo‘lish tavsiya qilinadi. Bunday holda, biz tomonimizdan faraz qilinayotgan X_2 mijoz va logistik xizmat ko‘rsatish provayderining asosiy faoliyat turiga mos keladigan T va X_2 nuqtadagi bog‘lanish tugunlari klaster algoritmining birinchi yaqinlashuvi hisoblanadi.

Ushbu bosqichning ma’nosi, biz mijoz va transport kompaniyasi o‘rtasida logistika xizmatlarining o‘zaro bog‘liqligi mezoni asosida barcha xizmatlarni baham ko‘rishimizdan iborat.

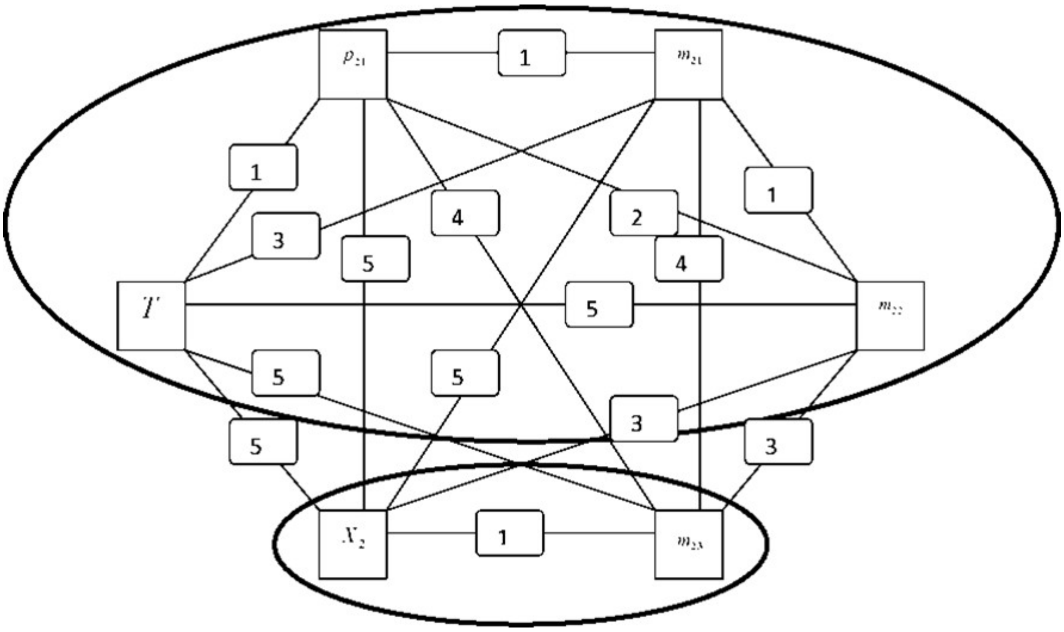

2-rasm: Logistik xizmatlar o‘rtasidagi munosabatlar darajasini ifodalovchi jadvalning klaster tahlili[3]

- **Beshinchi bosqich.** Beshinchi bosqichda ekspertlar tomonidan klaster tahlili natijalariga asoslanib, biz faraz qilayotgan X_2 mijozlarning har biri bilan o‘zaro hamkorlik imkoniyatlari bo‘yicha takliflar ishlab chiqiladi.

Aytaylik to‘rtinchi bosqichdagi X_2 mijozda, klaster tahlili natijasiga asoslanib tovarlarni omborga yetkazib berish, joylashtirish va mijoz talabiga muvofiq qayta qadoqlash eng optimal variant sifatida qabul qilinishi mumkin. Bu, o‘z navbatida, logistik xizmat ko‘rsatuvchi korxona tomonidan, 3PL provayderlik xizmatini ko‘rsatish lozimligini nazarda tutadi va X_2 mijoziga allaqachon qayta qadoqlangan tovarlarni yetkazib berishni amalga oshirishi eng oqilona yechim ekanligini ko‘rsatadi.

2 Ushbu algoritmlar muallif tomonidan SPSS va GRETL amaliy dasturlar paketi yordamida amalga oshirilgan.
3 Ushbu algoritmlar muallif tomonidan SPSS va GRETL amaliy dasturlar paketi yordamida amalga oshirilgan.

Xuddi shu vaziyatning aksini koʻrib chiqamiz. Qayta qadoqlangan tovarlarni yetkazib berish logistik xizmat koʻrsatuvchi korxonaning umumiy faoliyat sohasiga kirmaydi deb faraz qilaylik, bu holda korxona tovarlarni omborga yetkazib berish, joylashtirish va mijoz talabiga koʻra qayta qadoqlashi mumkin boʻladi. Bu holda mijoz 3PL logistik provayder xizmatini nazarda tutadi, korxona esa qayta qadoqlangan tovarlarni yetkazib berishni boshqa kichik transport kompaniyasiga ishonib topshirishi maqsadga muvofiq. Natijada logistik xizmat koʻrsatuvchi korxona ushbu xizmat uchun 4PL darajasidagi logistika xizmatlar koʻrsatuvchi provayderga aylanadi.

- **Oltinchi bosqich.** Beshinchi bosqichdan soʻng har bir mijoz uchun $Q = \{q_{i1}, ..., q_{is1}\}$ logistika xizmatlari roʻyxati tuziladi va logistik xizmat koʻrsatuvi korxona tomonidan e'lon qilinadi. Ushbu roʻyxatdagi xizmatlarning barchasi mijozlar tomonidan talab qilinishi mumkin boʻlgan logistika xizmatlarining $Q = \{q_1,...,q_s\}$ yagona bazasiga umumlashtiriladi.
- **Yettinchi bosqich.** $Q = \{q_1,...,q_s\}$ xizmatlar bazasidan mijozlarga taklif etilayotgan xizmatlarni roʻyxatga kiritish iqtisodiy jihatdan asoslab beriladi. Bunda belgilangan muddatda toʻlov amalga oshirilmaydigan yoki foyda keltirmaydigan xizmatlar bazasidan chiqariladi.
- **Sakkizinchi bosqich.** Taklif etilayotgan xizmatlarning $Q = \{q_1,...,q_s\}$ bazasiga asoslangan holda ushbu xizmatlarni koʻrsatuvchi tarkibiy boʻlinmalarning $W = \{w_1,..., w_t\}$ roʻyxati shakllantiriladi.

Ushbu yakuniy bosqichning maqsadi iyerarxik klaster tahlilini qoʻllash asosida logistik xizmatlar koʻrsatuvchi korxonada tovar harakatini boshqarishning optimal iyerarxik tashkiliy tuzilmasini shakllantirish boʻyicha takliflar ishlab chiqiladi.

W toʻplamining elementlariga mos keladigan chegaraviy nuqtalar, uning qutblari yuqoridagi kabi Laykert shkalasi boʻyicha 5 ballik shkalada “masofalar” bilan baholanadi. Bunda 1 eng koʻp oʻzaro bogʻliq birliklarga, 5 – eng zaif bogʻlanganlarga mos keladi. Har qanday chegaraviy nuqtadan oʻziga boʻlgan masofani 0 ga teng deb olamiz.

Faraz qilaylik, $W = \{w_1,..., w_t\}$ boʻlgan holatni koʻrib chiqamiz, bu yerda wt qiymatlari 3-jadvalda keltirilgan.

3-jadval: Bogʻliqlik darajasini tavsiflovchi grafikning chegaraviy nuqtalari va logistik xizmat koʻrsatuvchi korxonaning tarkibiy boʻlinmalari

Belgisi	Logistik xizmat koʻrsatuvchi korxonaning
w_1	Tashish birligi
w_2	Yetkazib berishni temir yoʻldan yakuniy mijozga boʻlish
w_3	Saqlash boʻlimi
w_4	Tovarlarni mijozning qadoqlariga qayta qadoqlash boʻlimi
w_5	Uchinchi tomon tashuvchilari orqali mijozga kichik yuklarni joʻnatish boʻlimi
w_6	Kichik yuklarni mijozga yetkazib berish boʻlimi

Ekspert baholariga asoslanib, 4-jadvalda keltirilgan “oʻzaro bogʻliqlik darajasi”ga mos keluvchi chegaraviy nuqtalar orasidagi masofalarni belgilaymiz.

4-jadval: Logistik xizmat koʻrsatuvchi korxonaning tarkibiy boʻlinmalari oʻrtasidagi munosabatlar darajasini ifodalovchi grafik chegara nuqtalari orasidagi masofalar

	W_1	W_2	W_3	W_4	W_5	W
w_i	0	1	3	5	5	5
W_2	1	0	2	5	5	5
W_3	3	2	0	1	2	3
W_4	5	5	1	0	2	2
W_5	5	5	2	2	0	1
W_6	5	5	3	2	1	0

Olingan chegaraviy nuqtalar orasidagi masofani yuqorida koʻrib oʻtilgandek, klaster tahlili asosida grafik orqali ifodalaymiz (3-rasm)

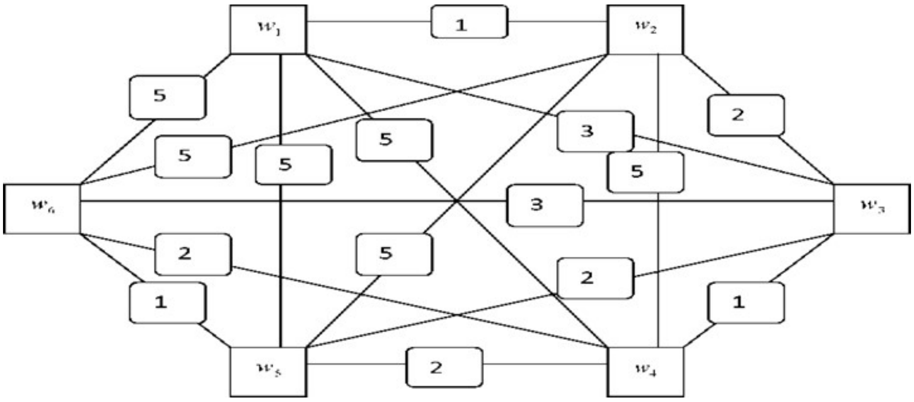

3-rasm: Logistik xizmat ko‘rsatuvchi korxona bo‘limlari o‘rtasidagi munosabatlar darajasini ifodalovchi jadval

Klaster tahlili asosida bog‘lanishlarning dendrogrammasini yasaymiz. Bu bizga logistik xizmatlar ko‘rsatuvchi korxona tarkibiy bo‘linmalarning yaqinligi nuqtayi nazaridan optimal ierarxik boshqaruv tuzilmasini tavsiflashga xizmat qiladi. Algoritm natijalaridan kelib chiqqan holda, tovar harakatini boshqarishning optimal tuzilmasi 4-rasmda ko‘rsatilgan tuzilmaga mos keladi:

```
      0 1 3 5 5 5
      1 0 2 5 5 5
A =   3 2 0 1 2 3 ;
      5 5 1 0 2 2
      5 5 2 2 0 1
      5 5 3 2 1 0

d[i_, j_] := A[[i, j]]

Needs["HierarchicalClustering`"];

DendrogramPlot[{1, 2, 3, 4, 5, 6}, DistanceFunction → d,
 LeafLabels → {w1, w2, w3, w4, w5, w6}]
```

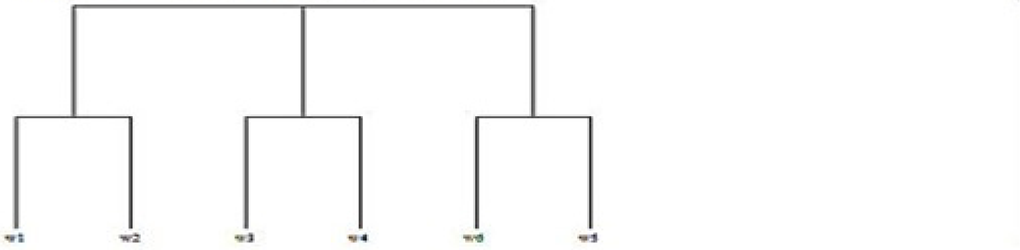

4-rasm: Tovar harakatini boshqarish optimal tuzilmasining ierarxik dendogrammasi

Ushbu dendogrammani chiziqli tuzilma shaklida ifodalashimiz mumkin (5-rasm).

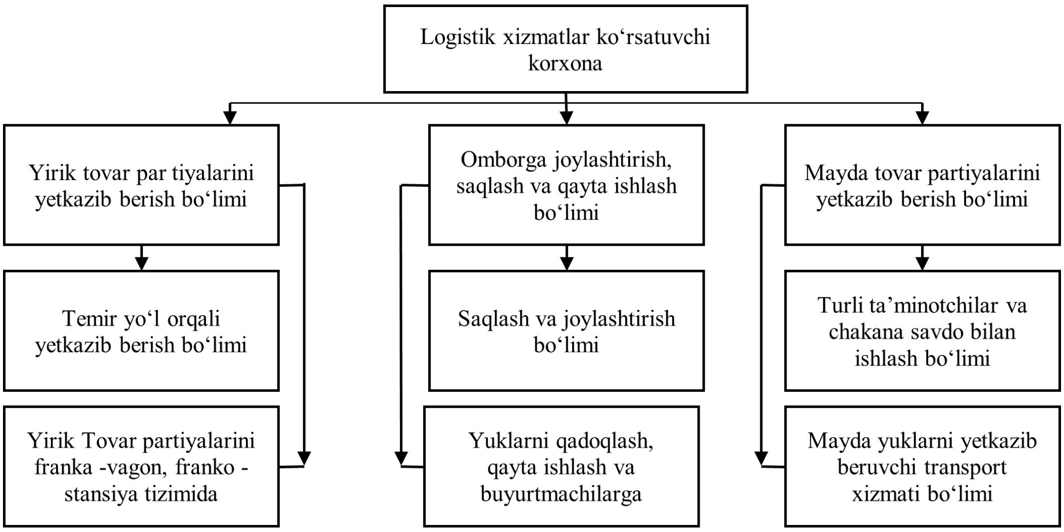

5-rasm: Ierarxik klaster tahlili usullaridan foydalangan holda tovar harakatini boshqarishning chiziqli tuzilmasi[4]

4 Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

To'qqizinchi bosqich. Ushbu yakuniy bosqichda logistik xizmatlar ko'rsatuvchi korxonaning tashkiliy tuzilmasini qayta ko'rib chiqish bo'yicha ekspert guruhiga uning iqtisodiy jihatdan maqsadga muvofiqligini asoslash vazifasi belgilanadi va amaliyotga tatbiq etilish masalasi hal qilinadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Shunday qilib taklif etilayotgan tovar harakatini optimallashtirishning 3PL va 4PL logistik provayderlar tizimini modellashtirish algoritmi korxonalarda yuqori darajali logistik xizmatlarni ko'rsatish imkoniyatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Donald J. Bowersox, Devid J. Closs ва M. Bixby Cooper "Supply Chain Logistics Management". –2008.
2. Larson, Paul D., Poist, Richard F. and Halldorsson, Arni Perspectives on logistics vs. SCM: a survey of SCM professionals / Paul D. Larson, Richard F. Poist, Arni Halldorsson // Journal of Business Logistics. – 2007. – 28 (1). – 1-24 p.
3. Mentzer, J. Defining supply chain management / J. Mentzer // Journal of Business Logistics. – 2001. – 22(2). – 1–25 p.Donald J. Bowersox, Devid J. Closs ва M. Bixby Cooper. Supply Chain Logistics Management. 2008.
4. Голиков Е.А. Маркетинг и логистика – новые инструменты хозяйствования. − М.: Экзамен, 2006. − 220 с.
5. Кристофер М., Пек Х. Маркетинговая логистика. /Пер. с англ. И.Касимова. − М.: Издтельский Дом "Технологии", 2005. − 200 с.
6. Уотерс, Д. Логистика. Управление цепью поставок /Д. Уотерс. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 504 с.
7. Управление цепями поставок /Под ред. Аникина Б. А. и Родкиной Т. А. – М.: Проспект, 2011. – 216 с.
8. Ibodov K.M. Marketing tadqiqotlari: O'quv qo'llanma /K.M. Ibodov. – T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2021. – 256 b.
9. Pardayev, Sh.X. (2023) Tovar-moddiy resurslar harakati va marketing logistikasining zamonaviy yondashuvlari./Journal of marketing, business and management, 2(2), – 2023. 253-256.
10. Pardayev, Sh.X. (2023). Tovar harakati marketing tadqiqotlarini amalga oshirishga qo'yiladigan talablar va ularning tasnifiy belgilari. /Journal of marketing, business and management, 2(2), 249-252.
11. Pardayev, Sh.X. (2023). Tovar harakati tizimida "ta'minotchi-distribyutorsavdo" zanjirini takomillashtirish modeli./Journal of marketing, business and management, 2(1), 207-210.
12. Пардаев, Ш.Х. (2023). Товар-моддий ресурслар ҳаракатини бошқаришда маркетинг тадқиқотларининг аҳамияти ва хусусиятлари. /Journal of Innovation in Education and Social Research, 1(4), 101-109.
13. Пардаев, Ш.Х. (2022). Товар-моддий ресурслар ҳаракатини такомиллаштиришда маркетинг логистикасининг ўрни ва аҳамияти. /Economics and education, 23(2), 116-122.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 2

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.